

Clarà torna a Olot

crònica

Amb la pancarta «Clarà torna a Olot» la ciutat ha donat la benvinguda a l'arribada d'una part important de l'obra de l'escultor.

El fet es va materialitzar l'11 de març de l'any passat, quan es va signar a Olot un conveni entre l'Ajuntament de Barcelona, el d'Olot i el Museu Nacional d'Art de Catalunya gràcies al qual la major part de les obres de Josep Clarà passaven, en forma de cessió, al Museu Comarcal de la Garrotxa. El conveni, signat pels alcaldes de les dues poblacions, preveu que el fons cedit, majoritàriament escultures, quedin a Olot per un període de vint anys, prorrogables a vint més.

Aquell mateix dia es va inaugurar, al museu olotí, una exposició d'una petita part d'obres que ja havien arribat a la ciutat, tot i que la part veritablement important va arribar deu mesos més tard, entre el dia 15 i 23 de gener d'enguany.

Aquest fet ha comportat el tancament del Museu Clarà de Barcelona, ubicat en la que fou la darrera residència i estudi de l'escultor, al carrer Calatrava.

Josep Clarà havia nascut a Olot l'any 1878 fill d'una família modesta. De petit va anar a l'Escola de Belles Arts de la població, sota el mestratge de l'avi Berga, que devia veure en el noi qualitats suficients per ajudar-lo a convèncer de continuar estudis artístics a Tolosa del Llenguadoc, on residí des de l'any 1897 fins al 1900, quan anà a París.

Clarà assaborí molt aviat el reconeixement i la valoració de la seva obra, ja que obtingué els seus primers èxits artístics en aquella etapa inicial de formació en terres

franceses, i és especialment remarcable una primera medalla obtinguda a París en el Concurs Internacional de Belles Arts de l'any 1902, quan el jove només tenia 24 anys.

Viatjà a Londres l'any 1904, el mateix any que exposà a Madrid, i dos anys després visità Itàlia. Aquesta és l'etapa dels inicis del seu període clàssic, influït pels mestres de l'antiguitat greco-romana i renaixentistes, estudiats en els museus londinencs i italians. La seva trajectòria era espectacular i els èxits es repetien.

El tema preferit per les escultures era la figura humana, especialment la femenina, dins un estil amb una clara influència hel·lenitzant. Va fer figures senceres, torsos i busts, de grandàries diverses, i obtingué uns resultats magnífics i reconeguts per tothom. El seu mediterranisme, amb unes figures fortes i serenes representen una contribució decisiva al Noucentisme.

L'escultor s'havia recordat sempre de la seva població nadiua, on havia enviat regularment còpies de les seves escultures, costum que continuà practicant des d'aleshores. Així, a finals de 1907, quan Clarà tornà a Olot en una curta estada, la ciutat rebé amb molta cordialitat i admiració aquest conciuatà tan il·lustre. L'Ajuntament d'Olot, fent ressò dels reconeixements obtinguts, el nomenà l'any 1912 fill predilecte i decidí col·locar una placa a la casa on havia nascut, com també dedicar-li una plaça i canvià el nom de plaça de Catalunya pel de plaça Clarà. Així, doncs, se li dedicà un dels millors espais urbans d'aquell moment.

Dues escultures de Clarà:
A sota, "La Rumana" (1908);
a la dreta, "El voluntari" (1924).

Josep Clarà
al seu taller,
l'any 1912.

Els anys que van fins el 1932, que significà el retorn de Clarà al seu país, estan plens de distincions i reconeixements. Obtingué primers premis, condecoracions de l'Estat espanyol i del francès, i encàrrecs per modelar escultures provinents de llocs diferents. Continua viatjant i exposant per moltes ciutats europees.

Un cop instal·lat a Barcelona hi muntà el seu taller, i en aquesta ciutat treballà i residí els darrers anys de la seva vida, fins que morí l'any 1958. Tot el seu patrimoni va passar a la germana Carme, soltera com l'escultor, la qual, l'any 1965, nomenà hereu dels fons artístics del seu germà a l'Ajuntament de Barcelona.

Clarà era una persona d'un tracte adust i difícil, que s'anava accentuant a mesura que passaven els anys. La seva soledat, que ell mateix havia lamentat en alguna ocasió, li havia configurat una manera d'actuar que no predisposava gaire a les amistats. I la seva germana tenia un tarannà molt semblant. En aquest context cal emmarcar les relacions entre els Clarà i l'Ajuntament d'Olot, relacions que no sempre varen ser cordials, especialment en els darrers temps. Mals entesos mutus i ressentiments diversos varen dificultar la bona relació entre l'escultor i els representants de la ciutat.

Aquests fets ben segur que varen ser presents a l'hora de fer testament. A més, recordem que Olot estava en un racó de món,

molt mal comunicada al final dels anys cinquanta i poc promocionada. No és estrany que l'artista pensés que la seva obra seria més fàcilment visitada a Barcelona. I així ho va deixar testamentat Carme Clarà.

Les circumstàncies, però, han canviat. El Museu Clarà, del carrer de Calatrava, va viure des de sempre una vida de pura subsistència. Qualsevol visitant que hi hagués anat diferents vegades, en diferents èpoques, recordarà l'abandó de tot el conjunt que anava cada vegada en augment, i que sovint semblava més un magatzem que un museu, a causa de la quantitat d'escultures apilonades en un espai de dimensions reduïdes. Les estadístiques de visitants corroboren el poc interès que la col·lecció despertava, especialment en el darrer temps, abans del tancament definitiu.

A més, la política museística de Barcelona passa per la integració en un centre, el Museu Nacional d'Art, dels diferents museus abans existents, i per tant passar el fons Clarà al MNAC és l'opció lògica. I en aquesta mateixa línia s'enfoca el fet de cedir, en dipòsit, al Museu Comarcal de la Garrotxa les peces no exposades de Clarà.

Olot avui té millors comunicacions que els anys cinquanta, encara que no tingui les que la població necessitaria, i també la ciutat és més coneguda i visitada. A més, disposa d'un digne i ampli edifici, l'antic Hospici de la població, adient per poder ubicar-hi un bon museu, com ja ho és ara la part que està inaugurada.

Aquesta circumstància, la de tenir en dipòsit a Olot el fons Clarà, podria ser el detonant que fes decidir les autoritats a invertir de nou en obres al Museu, seguint un projecte museístic fet des de fa anys, i del qual només s'ha portat a la pràctica una petita part.

D'aquest bell edifici de quatre plantes, projectat per l'arquitecte castellà Ventura Rodríguez, només n'hi ha una de remodelada i oberta al públic per ser visitada, on es mostra el període que va entre mitjan del segle XVIII i mitjan de l'actual. La resta espera l'adicionament.

És evident que cal ampliar els metres quadrats de museu i cal, també, agafar més etapes de la història artística. Els fons que disposa el Museu Comarcal són suficients per muntar un recorregut des de la prehistòria a les darreres tendències artístiques, que donarien una visió de la comarca molt més rica i àmplia de la que es té tot sovint. Seria una manera ben didàctica d'ajudar a treure l'estereotip, força generalitzat, que en la població només s'han sabut fer paisatges.

L'ampliació que cal portar a la pràctica ha d'eixamplar, òbviament, l'espai dedicat a Clarà i, si bé és impensable exposar tot el llegat, que és d'unes set-centes obres, no es pot reduir tampoc tot l'abundant fons en una minsa representació testimonial.

JOAN SALA

